

22.10.2024

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Keskpanga 2024. aasta aruande kohta
(2024/2054(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Anouk Van Brug

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	9
LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI	10

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Keskpanga 2024. aasta aruande kohta (2024/2054(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Keskpanga (EKP) 2023. aasta aruannet,
- võttes arvesse EKP 18. aprilli 2024. aasta tagasisidet tähelepanekute kohta, mille Euroopa Parlament esitas oma resolutsioonis EKP 2022. aasta aruande kohta,
- võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja EKP põhikirja, eriti selle artikleid 15 ja 21,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 123 lõiget 1, artiklit 125, artikli 127 lõikeid 1 ja 2, artiklit 130, artikli 282 lõiget 2 ja artikli 284 lõiget 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikleid 3, 13 ja 119,
- võttes arvesse eurosüsteemi ekspertide 7. märtsi 2024. aasta, 6. juuni 2024. aasta ja 12. septembri 2024. aasta makromajanduslikke prognoose euroala kohta,
- võttes arvesse EKP nõukogu 25. jaanuari 2024. aasta, 7. märtsi 2024. aasta, 11. aprilli 2024. aasta, 6. juuni 2024. aasta, 18. juuli 2024. aasta, 12. septembri 2024. aasta ja 17. oktoobri 2024. aasta otsuseid,
- võttes arvesse Eurostati 17. oktoobri 2024. aasta inflatsiooniprognosi,
- võttes arvesse komisjoni 2024. aasta kevadist majandusprognoosi, mis avaldati 15. mail 2024,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) maailmamajanduse arenguväljavaadet oktoobris 2024,
- võttes arvesse 15. veebruari 2024. aasta ja 30. septembri 2024. aasta rahandusalaseid dialooge EKP presidendi Christine Lagarde'iga,
- võttes arvesse oma 1. juuni 2023. aasta otsust Euroopa Parlamendi ja Euroopa Keskpanga kirjavahetuse vormis kokkulepete kohta koostöötavade struktureerimise kohta keskpanganduse valdkonnas¹,
- võttes arvesse EKP nõukogu 21. juuli 2022. aasta heakskiitu rahapoliitika ülekandemehhanismi kaitse instrumendile,
- võttes arvesse komisjoni 28. juuni 2023. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus digieuro kehtestamise kohta ([COM\(2023\)0369](#)),

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0214.

- võttes arvesse EKP 24. juuni 2024. aasta esimest eduaruannet digieuro ettevalmistusetapi kohta,
 - võttes arvesse EKP 13. juuli 2023. aasta, 24. aprilli 2023. aasta, 21. detsembri 2022. aasta ja 29. septembri 2022. aasta nelja eduaruannet digieuro analüüsimisetapi kohta,
 - võttes arvesse EKP rahapoliitika strateegia läbivaatamist, mida alustati 23. jaanuaril 2020 ja mis viidi lõpule 8. juulil 2021, ning eelseisvat 2025. aasta rahapoliitika strateegia hindamist,
 - võttes arvesse EKP tegevusraamistiku läbivaatamist, mis avaldati 13. märtsil 2024,
 - võttes arvesse EKP 2024. aasta juuni aastaaruannet euro rahvusvahelise rolli kohta,
 - võttes arvesse EKP 26. juuli 2024. aasta esimese küberkerksuse stressitesti tulemusi,
 - võttes arvesse läbivaadatud kapitalinõuete määruse² ja kapitalinõuete direktiivi³ avaldamist Euroopa Liidu Teatajas 19. juunil 2024,
 - võttes arvesse EKP 8. juuli 2022. aasta kliimariski stressitesti tulemusi,
 - võttes arvesse 2024. aasta ajakohastatud EKP keskkonnaaruannet,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 142 lõiget 1,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 55,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A10-0000/2024),
- A. arvestades, et eurosüsteemi ekspertide 2024. aasta septembri makromajandusliku prognoosi kohaselt jõudis ühtlustatud tarbijahindade indeksi (ÜTHI) inflatsioon euroalal 2024. aasta septembris 1,7 % tasemele;
- B. arvestades, et ÜTHI inflatsioon peaks 2024. aasta viimases kvartalis veel mõnevõrra tõusma, langedes seejärel 2025. aastal 2,2 %-le ja 2026. aastal 1,9 %-le⁴;
- C. arvestades, et EKP peamine eesmärk on säilitada hindade stabiilsus, mida määratletakse kui 2 % suurust inflatsiooni keskpikas perspektiivis;
- D. arvestades, et EKP on poliitiliselt sõltumatu, mis tähendab, et Euroopa Liidu (EL) institutsioonid ja asutused ega liikmesriikide valitsused ei tohiks püüda teda mõjutada;
- E. arvestades, et see sõltumatus nõuab, et EKP hoiduks poliitiliste otsuste tegemisest;
- F. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 123 ning Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklis 21 keelatakse valitsuste rahastamine;

² ELT L 1623, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj>.

³ ELT L 1619, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>.

⁴ https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202409_ecbstaff~9c88364c57.et.html#toc6.

- G. arvestades, et varaostukava (APP) ja alates 2025. aasta jaanuarist pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise varaostukava (PEPP) raames ostetud tähtaeguvate väärtpaberite põhisummade tagasimakseid enam ei reinvesteerita;
- H. arvestades, et euro on maailmas tähtsuselt teine valuuta, kuid jääb hoolimata euroala majanduslikust suurusest maailmakaubanduses USA dollarile märkimisväärselt alla;
- I. arvestades, et EKP-l on aruandekohustus Euroopa Parlamendi kui ELi kodanikke esindava ELi institutsiooni ees;

Üldine ülevaade

- 1. väljendab heameelt seoses EKP rolliga rahandusliku stabiilsuse tagamisel; rõhutab, et EKP on institutsioon, mis vastutab hinnastabiilsuse säilitamise eest euroalal;
- 2. rõhutab, et EKP saab oma volitusi täita ainult siis, kui talle on tagatud aluslepingutes ette nähtud sõltumatus;
- 3. rõhutab, kui oluline on EKP poliitiline sõltumatus, millega ei tohiks mängida; rõhutab, et see sõltumatus eeldab, et EKP hoiduks poliitiliste otsuste tegemisest;
- 4. tunnustab EKP jõupingutusi viia inflatsioon tagasi tasemele, mis vastaks EKP seatud eesmärgile 2 % keskpikas perspektiivis;
- 5. peab kahetsusväärseks, et mõnes liikmesriigis ületab inflatsioonitase endiselt EKP 2 % eesmärki; rõhutab, et inflatsioon vähendab fikseeritud sissetulekute, säästude ja pensionide ostujõudu ning moonutab hindade märguandefunktsiooni, millega tagatakse vahendite tõhus jaotus;
- 6. peab kahetsusväärseks, et alusinflatsioon on endiselt kõrge ja ainult kaks euroala liikmesriiki teatasid, et nende alusinflatsioon jäi 2024. aasta septembris alla 2 %;
- 7. hoiatab EKPD kiusatuse eest alandada intressimäärasid liiga kiiresti, arvestades ohtu, et inflatsioonitase võib taas tõusma hakata; rõhutab, et EKP ise prognoosib inflatsioonitaseme ajutist tõusu 2024. aasta viimases kvartalis, kuna energiahindade varasem järsk langus ei mõjuta enam aastainflatsiooni arvutamist;
- 8. tuletab meelde, et majandus- ja rahaliit nõuab liikmesriikidelt tugevat eelarvepoliitikat, et oleks võimalik reageerida välistele šokkidele;
- 9. tuletab meelde, et liikmesriikide konservatiivne eelarvepoliitika võib täiendada EKP jõupingutusi hoida inflatsioon madalal; rõhutab, et valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi ja võlatasemega tegelemine on stabiilse majanduse ja kestliku majanduskasvu säilitamiseks ülioluline;
- 10. väljendab muret liikmesriikide valitsemissektorite kõrge võlataseme ja eelarvepuudujäägi pärast ning eelarvepoliitika domineerimise ohu pärast, mis sellega kaasneb;

Rahapoliitika

11. väljendab suurt heameelt asjaolu üle, et koguinflatsioon on langenud oma haripunktist (10,6 % 2022. aasta oktoobris) 1,7 %-le 2024. aasta septembris;
12. väljendab heameelt alusinflatsiooni vähenemise üle oma haripunktist (7,6 % 2023. aasta märtsis) 2,7 %-le 2024. aasta septembris, kuid ei ole rahul selle ajalooliselt ja püsivalt kõrge tasemega;
13. peab kahetsusväärseks, et EKP-l on kulunud rohkem kui kolm aastat selleks, et saavutada inflatsioonitase, mis vastab 2 % sihttasemele;
14. rõhutab, et EKP reageeris liiga hilja sellele, kui inflatsioon hakkas 2021. aasta jaanuaris tõusma ja ületas 2021. aasta juulis 2 % sihttaseme; tuletab sellega seoses meelde EKP hinnangut, et see inflatsioon olevat ainult ajutine;
15. kutsub EKPd üles põhjalikult läbi vaatama ja parandama oma mudeleid ja nende rolli oma poliitikakujundamises, võttes arvesse mudelite kehvi tulemusi viimastel aastatel;
16. toetab EKP otsust vähendada oma varaostukavasid, pidades silmas liigset likviidsust turul ja langenud inflatsioonitaset;
17. rõhutab, et EKP ostukavad kujutavad endast ebatraditsioonilist poliitikat, mis majanduslikus mõttes tähendab keskpangapoolset rahastamist, mis on ELi toimimise lepingu artikli 123 lõikega 1 keelatud, kui EKP ei vähenda oma bilanssi; kutsub seetõttu EKPd üles oma bilansi mahtu järk-järgult vähendada;
18. peab kahetsusväärseks rahapoliitika ülekandemehhanismi kaitse instrumendi loomist 2022. aasta juulis; kutsub EKPd üles pidama kinni rahastamiskeelust mitte üksnes juriidiliselt, vaid järgima ka selle majanduslikku sisu; rõhutab sellega seoses, et valitsemissektori võlgade valikuline ostmine tähendab ELi liikmesriigi keskpangapoolset rahastamist;
19. rõhutab, et erinevad intressimäärad euroala riikides tulenevad üldiselt riigivõlakirjade erinevatest riskipreemiast; rõhutab, et ülekandemehhanismi kaitse instrumendi raames tehtavate ostudega varjatakse lihtsalt lõdva eelarvepoliitika sümptomeid; kutsub liikmesriike üles rakendama vastutustundlikku eelarvepoliitikat ja tagama jätkusuutliku võlataseme;

Digieuro

20. peab kiiduväärseks EKP edusamme digieuro projekti elluviimisel ja arutelusid, mida Euroopa Parlamendiga sellel teemal peetakse; rõhutab sellega kaasnevat kasu, nagu suurem strateegiline autonoomia, parem finantskaasatus ja võrguvälise varumaksüsteemi kättesaadavus;
21. kordab, et digieuro peaks füüsilist sularaha täiendama, et see ei tohiks sularaha täielikult asendada ning et sularaha peaks olema alati kättesaadav;
22. rõhutab vajadust hüvitusmudeli järele pangandussektori jaoks, kellele on antud ülesanne digieuro projekt praktikas ellu viia;

23. kutsub EKPd üles võtma nõuetekohaselt arvesse digitaalse euroga seotud eraelu puutumatuse probleeme ja rõhutab, et selle arendamine peaks saama teiste finantsasutuste jaoks eraelu puutumatuse peamiseks standardiks;

Teisesed eesmärgid

24. kutsub EKPd üles hoiduma poliitiliselt motiveeritud otsuste tegemisest ja piirduma talle hinnastabiilsuse säilitamiseks antud volitustega; rõhutab, et nende volituste ületamine võib ohustada keskpanga poliitilist sõltumatust;
25. rõhutab, et EKP teisesed eesmärgid on kõige paremini saavutatavad siis, kui vabaturg toimib prognoositavatel hinnatasemetel põhinevas stabiilses makromajanduslikus keskkonnas, mis ergutab investeerimist;
26. rõhutab, et EKP peaks vältima hindade märguandefunktsiooni moonutusi, arvestades selle funktsiooni rolli ressursside tõhusa jaotamise tagamisel; kutsub EKPd üles hindama, mil määral mõjutavad kliimamuutused tema võimet säilitada hindade stabiilsus;
27. nõuab, et EKP järgiks kõigis oma rahapoliitilistes toimingutes turuneutraalsuse põhimõtet; peab kahetsusväärseks, et EKP tegevus heade keskkonnanäitajatega äriühingute võlakirjade osakaalu suurendamiseks ei vasta oma olemuselt turuneutraalsele lähenemisviisile;
28. kutsub EKPd üles kasutama kõiki olemasolevaid vahendeid selle tagamiseks, et pangad suhtuksid kliimarisikidesse tõsiselt ja püüaksid leevendada kliimamuutustest tulenevaid finantsriske;

Muud asjaolud

29. rõhutab, et euro rahvusvahelise rolli tugevdamine tooks kaasa madalamad intressimäärad euroalal, tõstaks ELi staatust rahvusvahelisel areenil ja suurendaks makromajanduslikku stabiilsust;
30. kutsub EKPd üles kaaluma euro rahvusvahelise rolli tugevdamist, et suurendada selle atraktiivsust reservvaluutana ja toetada turupõhiseid muutusi selles suunas;
31. väljendab heameelt tähelepanu üle, mida EKP pöörab küberrünnete ohtudele; kutsub EKPd üles tagama rahasüsteemi kaitstus ja turvalisus selle kasutajate jaoks, pidades eelkõige silmas käimasolevaid geopoliitilisi arenguid;
32. väljendab heameelt Basel III raamistiku lõpuleviimise üle, kuna sellega tugevdatakse pangandussektori vastupanuvõimet;
33. toetab EKP eesmärki suurendada naiste esindatust, julgustades naisi selles valdkonnas karjääri tegema; väljendab seetõttu heameelt selliste algatuste üle nagu EKP naiste majandusstipendium;

o

o o

34. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja Euroopa Keskpannale.

SELETUSKIRI

Viimase nelja aasta jooksul on inflatsioon Euroopa Liidus olnud erakordselt kõrge tasemel. Tõusvad energiahinnad on põhjustanud majanduses aheleefekti, mille tulemuseks on tarbijahindade tõus. Euroola hinnastabiilsuse säilitamise eest vastutava institutsioonina on Euroopa Keskpanga (EKP) ülesanne selle probleemiga tegeleda ja võimaldada stabiilsete hindade kiiret taastamist. Siiski kulus keskpangal rohkem kui kolm aastat, et tuua inflatsioon tagasi tavapärasele tasemele, erinevalt Ameerika Ühendriikidest, kus Föderaalreserv suutis inflatsiooni palju kiiremini kontrolli alla saada.

Hiljutine ühtlustatud tarbijahinnaindeksi ja alusinflatsiooni langus tekitab siiski lootust. Siiski on oluline märkida, et EKP ei reageerinud kohe piisava otsustavusega, mis võimaldas inflatsioonil tarbetult kiireneeda. On selge, et EKP mudelid on viimastel aastatel andnud kehvi tulemusi ning neid tuleks põhjalikult ümber hinnata ja täiustada. Kuna inflatsioon on nüüdseks normaliseerunud, on EKP jaoks hädavajalik vähendada oma varaostukavasid, mis kujutavad endast tegelikult keskpangapoolset rahastamist ebatraditsioonilise poliitika kaudu. Kuigi need kavad olid õiguslikus mõttes lubatavad, peaks EKP järgima ELi lepingu vaimu, millega on keelatud Euroopa valitsuste rahastamine.

Põhimõttelisemal tasandil rõhutab raportöör keskpanga sõltumatus suurt tähtsust. Selleks et vältida poliitilist sekkumist oma hindade stabiilsuse saavutamise volitustesse, on keskpangale antud seadusjärgne sõltumatus. Selline autonoomia võimaldab EKP-l keskenduda oma eesmärkidele ilma välise surveta, ning eeldab, et EKP hoidub poliitiliste otsuste tegemisest. Raportöör on seisukohal, et see põhimõte on ühisraha ja selle emiteerija usaldusväärsuse kindlustamiseks ülimalt oluline. Praktikas puudutab see EKP teiseseid eesmärke, millega püütakse toetada Euroopa Liidu laiemaid eesmärke. On oluline, et EKP püüdleks nende eesmärkide poole, seadmata ohtu oma esmatahtsat keskendumist hindade stabiilsusele ning andmata järele poliitilistele motiividele. Raportöör on seisukohal, et EKP peaks seetõttu piirduma stabiilse makromajandusliku keskkonna kindlustamisega, mida iseloomustab madal ja prognoositav inflatsioonitase.

Lisaks on EKP saavutanud edu digieuro valdkonnas. See algatus pakub selget kasu, sealhulgas suuremat strateegilist autonoomiat ja paremat finantskaasatust. Siiski on oluline rõhutada, et digieuro peaks füüsilist sularaha pigem täiendama kui asendama.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.